

Start!

startérka
Soňa Froňková



Zdolat trať dlouhou 6900 metrů a přeskočit třicet obtížných překážek se vydává deset koňských legend. Na dobrodružnou cestu je vysílá současná startérka Soňa Froňková. Startér Velké pardubické je velmi důležitá osoba! Odstartovat celé závodní pole tak, aby všichni natěšení a nervózní koně odskočili do dostihu správně, není jednoduchá věc. Moc dobře to věděl i pan Jiří Šindler, muž, který výkřikem „GO!“ odstartoval slavnou pardubickou celkem třiatřicetkrát za sebou. Mohl by být zapsán do Guinnessovy knihy rekordů – tolikrát totiž ještě nikdo jeden dostih neodstartoval.



Císařovna v sedle

Alžběta zvaná Sissi milovala jízdu na koni a o jejím jezdeckém umění a vášni pro koně se vědělo i daleko za hranicemi Rakouska-Uherska.

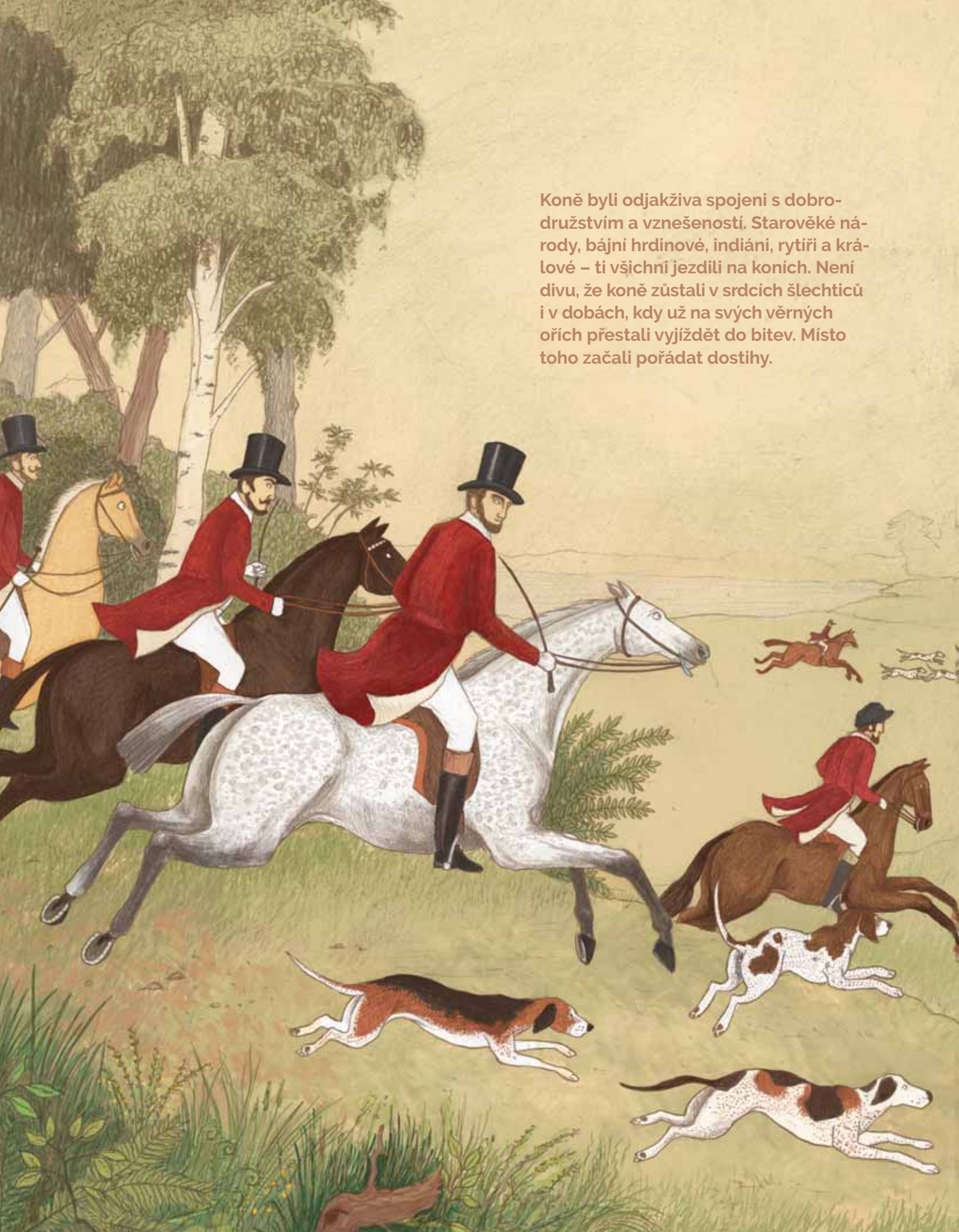
Ovládala nejen drezurní ježdění, ale i jízdu terénem a překonávání přírodních překážek, to vše v dámském sedle.

Ve svém uherském sídle Gödöllö často pořádala takzvané parforsní hony, při nichž jezdci na koních štváli vypuštěné zvíře. Z těchto honů se později vyvinuly překážkové dostihy.



19. století

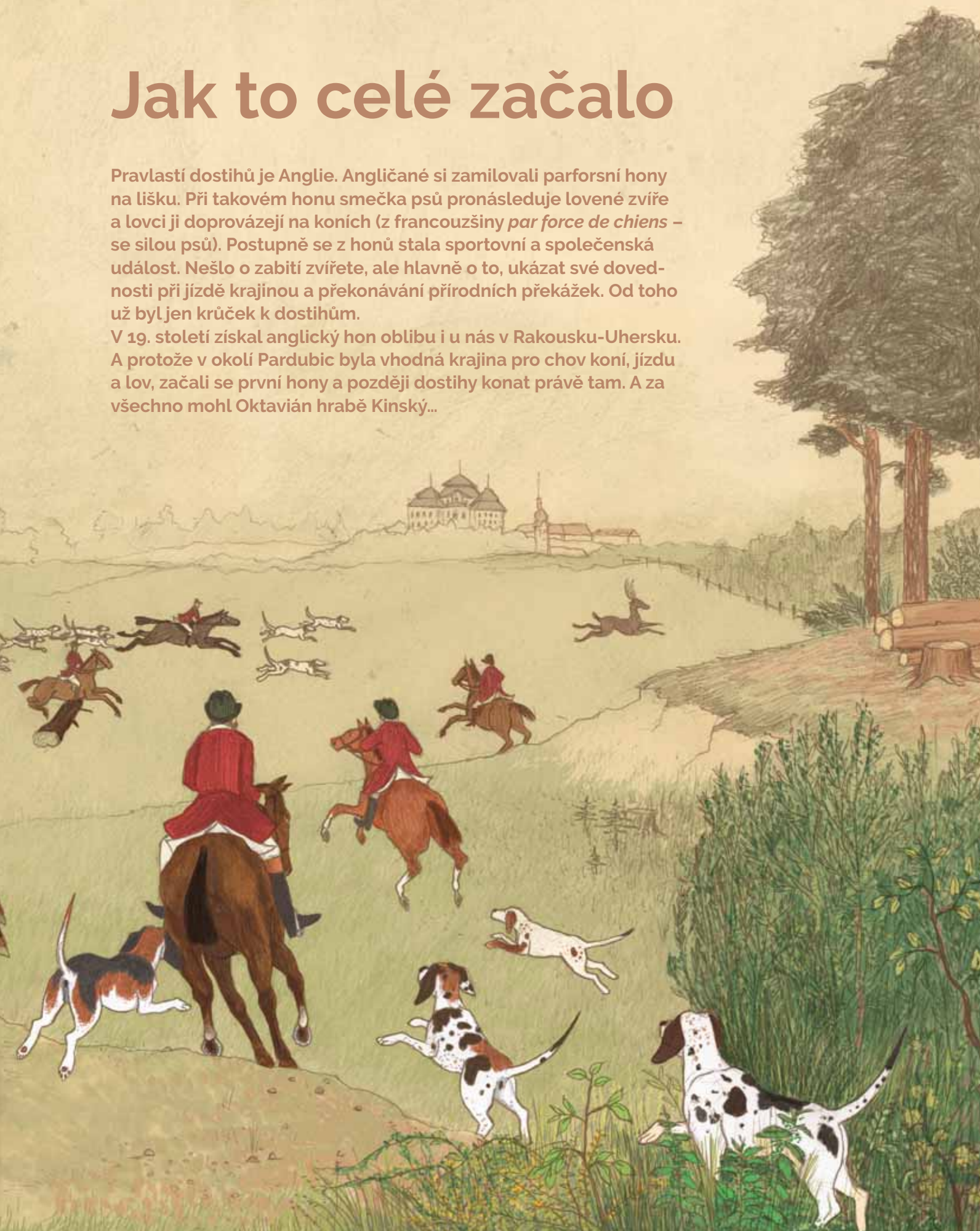
Koně byli odjakživa spojeni s dobrodružstvím a vznešeností. Starověké národy, bájní hrdinové, indiáni, rytíři a králové – ti všichni jezdili na koních. Není divu, že koně zůstali v srdcích šlechticů i v dobách, kdy už na svých věrných ořích přestali vyjíždět do bitev. Místo toho začali pořádat dostihy.



Jak to celé začalo

Pravlastí dostihů je Anglie. Angličané si zamilovali parforsní hony na lišku. Při takovém honu smečka psů pronásleduje lovené zvíře a lovci ji doprovázejí na koních (z francouzšiny *par force de chiens* – se silou psů). Postupně se z honů stala sportovní a společenská událost. Nešlo o zabítí zvířete, ale hlavně o to, ukázat své dovednosti při jízdě krajinou a překonávání přírodních překážek. Od toho už byl jen krůček k dostihům.

V 19. století získal anglický hon oblibu i u nás v Rakousku-Uhersku. A protože v okolí Pardubic byla vhodná krajina pro chov koní, jízdu a lov, začali se první hony a později dostihy konat právě tam. A za všechno mohl Oktavián hrabě Kinský...



Excelencpán Oktavián



Erb rodu Kinských



zámek Karlova Koruna
v Chlumci nad Cidlinou



Oktavián hrabě Kinský

Oktavián hrabě Kinský, přezdíváný Taffy, se narodil ve Vlkově roku 1813. Patřil k významnému českému šlechtickému rodu Kinských z Vchynic a Tetova. Kinští jsou starým českým rodem a jejich historie sahá až do 13. století, erbem rodu je červený štít se třemi bílými vlčími zuby. Nejvýznamějším sídlem byl zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, kde bydlel také Oktavián. Právě tam uspořádal roku 1836 první anglický hon. Z Anglie dovezl skvělé honební koně, smečku strakatých loveckých psů a módu červených loveckých kabátů. Později v Pardubicích vznikla Parforní společnost a místních honů se účastnili i císař František I. s císařovnou Sissi. Hony byly v té době důležitou společenskou událostí, o které se psalo v novinách po celé střední Evropě. Poslední parforní hon se v Pardubicích konal roku 1913. Pak přišla první světová válka, po ní se už hony nekonaly a Pardubická parforní společnost zanikla.

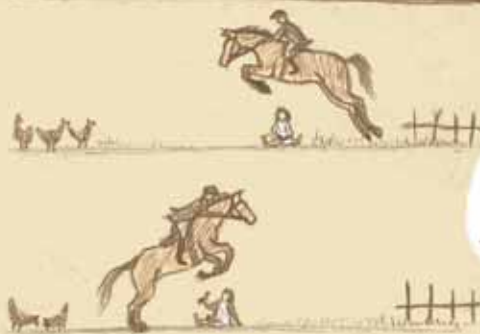
Zato dostihy vydržely. První dostih, Chlumeckou steeplechase, uspořádal Oktavián v červnu roku 1846 a také ji samozřejmě vyhrál. Zvítězil i přesto, že se mu na sedle utrhly třmeny a do cíle dojel bez sedla.

Oktavián byl vůbec pěkný kakraholt. Jeho život byl plný koní, kaskadérských kousků a kanadských žertíků. U svého zámku v Chlumci nad Cidlinou založil hřebčín Ostrov, kde choval anglické plnokrevníky. Když vídeňský Jockey Club odmítl zapsat do plemenné knihy anglických plnokrevníků jeho klisnu Themby II. kvůli tomu, že má divnou barvu – Themby byla plavá isabella – založil si knihu vlastní. Themby se později narodil hřebeček Caesar, který byl zakladatelem vzácného českého plemene koní Kinských. Oktavián koně tak miloval, že si je nechal roku 1896 přivést i ke své smrtelné posteli, aby se s nimi rozloučil.

Zajímavé je, že tehdy neumíral poprvé. Na apríla roku 1879 poslal do novin telegram, že už není mezi živými, a čekal, co se bude dít. A prováděl i jiné kousky. S kočárem a čtyřspřežím vyjel schody do sálu zámku Karlova Koruna, na své hosty nastražil smrdutý dezert a jiným zase naplnil polštář žábami. I přesto se Oktaviánovi na chlumeckém panství říkalo „Náš Excelencpán“ a lidé ho měli rádi. I když vyváděl všelijaké taškařice, byl dobrosrdečný a spravedlivý. Mezi lidmi z chlumecka se o něm dochovalo mnoho historek:



OKTAVIÁN JEL JEDNOU KOLEM DVORA, KDE SI HRAĽA DCERA JEHO PŘÍTELE. A CO MU ČERT NENAKUKAL ...



2x



JEŠTĚ JEDNOU SKOČEJ
PŘES MOJI DCERKU A STRÍLÍM!
CO PAK JE TO PORCULÁN
NA RYNKU?!



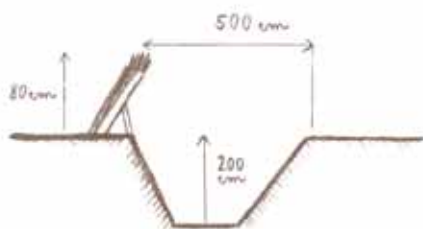
Schovej tu flinku,
Konsiku,
níčtyl' se nic
nedalo... *

* A V KLIDU ODJEL ...

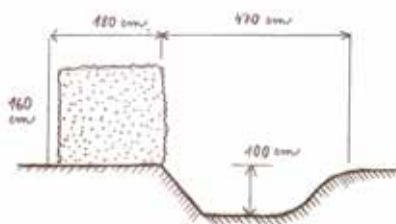
První Velká pardubická



Egon princ Thurn-Taxis



původní Taxisův příkop



současný Taxisův příkop

Hrabě Kinský sice uspořádal jedny z prvních překážkových dostihů v Čechách, ale sláva steeplechase závodění postupem let klesala. Dáleko oblíbenější rovinové dostihy lákaly mnohem víc profesionálů, majitelů koní i diváků a nebyly tak nebezpečné.

Nebyl by to ale Oktavián, aby se nerozhodl s tím něco dělat. V roce 1865 se s několika členy Pardubické parforsní společnosti vydali do Anglie, podívat se, jak má správná a velkolepá steeplechase vypadat. Nemohli jet jinam, než do Liverpoolu, kde se tehdy již 29 let běhala slavná Velká národní, nestarší překážkový dostih světa. Vrátili se nadšeni a rozhodnutí založit podobný dostih i u nás. Jejich plány však překazila v roce 1866 prusko-rakouská válka a první Velká pardubická steeplechase, jejíž trať a dvacet čtyři překážek připravili Emil kníže Fürstenberg, Max hrabě Ugarte a Oktavián hrabě Kinský, běžela až 5. listopadu 1874.

Odstartovalo čtrnáct koní. Už od začátku provázely dostih nehody. Tehdy, stejně jako dnes, museli koně před startem překonat zkušební skok. Dva koně na něm spadli, ale jejich žokejové zase nasedli a pokračovali na start, což by dnes nešlo.

Největšími favority byli hřebec Fantôme a klisna Duckwing ze stáje barona Cramma. Prvních pět překážek také vedli. Na šesté překážce udělal Fantôme do kamenné zdi díru a ostatní se snažili jí využít. Místo toho čtyři z nich upadli. Sedmou překážkou byl Velký příkop, dnešní Taxisův příkop. Před ním stála proutěná překážka, kterou Fantôme opět prorazil a přeskočil jen samotný příkop, ani ho to moc nezdrželo. Dostih pokračoval s favority v čele. Na předposlední překážce Fantôme při doskoku srazil svoji stájovou kamarádku Duckwing na zem a cílem proběhl jako první. Na stejné překážce upadl ryzák Strizzel, zlomil si vaz a stal se první obětí Velké pardubické.

Do cíle nakonec doběhlo jen šest koní, ostatní dostih nedokončili. Množství pádů a náročnost dostihu vyvolaly v tehdejší společnosti pohoršení a požadovaly se úpravy překážek a zajištění větší bezpečnosti koní.

A jak dopadl Fantôme? Slavný překážkový kůň závodil se svým majitelem baronem Crammem po celé Evropě. Zemřel v osmi letech po nešťastně provedeném ošetření nohou – při pokládání na zem si Fantôme zlomil žebra. Jeho jezdec, George Sayers je pohřben u dostihové dráhy Hoppegarten v Berlíně.